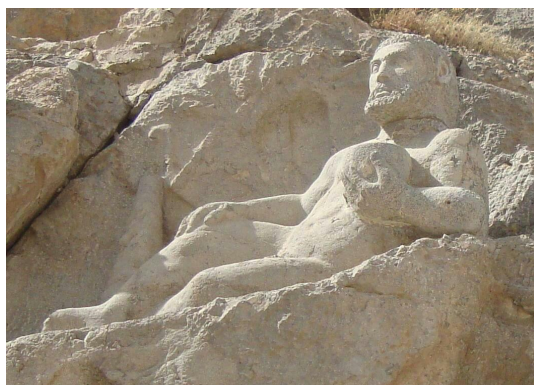

حکومت ماد ها

مجسمه هرکول در ایران

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی
انتشار: ۲ اسفند ۱۳۹۴ ۳۰ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

مجسمه هرکول، در کناره شاهراه شرقی-غربی جاده ابریشم یا جاده بزرگ خراسان در محوطه تاریخی بیستون نزدیک کرمانشاه از سنگ تراشیده شده است. این مجسمه در دوران سلوکی ساخته شده. این تندیس که بر سکویی به طول ۲/۲۰ متر به پهلوی چپ به طور نیم خیز به آرنج تکیه نموده و در دست چپ پیاله‌ای دارد که تا نزدیک صورت نگه داشته است و نیز دست راستش بر روی پای راست قرار گرفته و پای چپ را تکیه گاه پای دیگر نموده است. طول مجسمه ۱/۴۷ متر که به طور برجسته از سنگ کوه تراشیده شده و از طرف پشت به کوه متصل است. در عقب مجسمه نقوش

پارسیان دژ / حکومت ماد ها

مجسمه هرکول، در کناره شاهراه شرقی-غربی جاده ابریشم یا جاده بزرگ خراسان در محوطه تاریخی بیستون نزدیک کرمانشاه از سنگ تراشیده شده است. این مجسمه در دوران سلوکی ساخته شده.

این تندیس که بر سکویی به طول ۲/۲۰ متر به پهلوی چپ به طور نیم خیز به آرنج تکیه نموده و در دست چپ پیاله‌ای دارد که تا نزدیک صورت نگه داشته است و نیز دست راستش بر روی پای راست قرار گرفته و پای چپ را تکیه گاه پای دیگر نموده است. طول مجسمه ۱/۴۷ متر که به طور برجسته از سنگ کوه تراشیده شده و از طرف پشت به کوه متصل است. در عقب مجسمه نقوش و کتیبه‌ای به زبان یونانی قدیم بر روی سنگ نقش شده است نقوش آن شامل درخت زیتونی است که از شاخه آن کماندان و تیردانی آویزان شده است.

در کنار این درخت گرز مخروطی شکل گره داری جاری شده که برجستگی آن نسبت به سایر نقوش بیشتر است. کتیبه به خط یونانی قدیم در هفت سطر بر روی لوحی به ابعاد ۳۳ × ۴۳ سانتیمتر که نمای آن به شکل معابد یونانی ساخته شده نوشته‌اند. در زیر تنه هرکول نقش شیری دیده می‌شود که درازای آن از سر تا دم ۲۰۰ سانتیمتر و بلندی دم آن ۱۱۴ سانتیمتر است.

زمان ساخت مجسمه سال آنطور که در کتیبه آن ذکر شده ۱۵۳ قبل از میلاد است این تاریخ با اواسط سلطنت مهرداد اول اشکانی (اشک نهم ۱۳۶-۱۷۴ ق. م) منطبق می‌باشد. نام سازنده این مجسمه «امن کل» و احتمالاً از فرماندهان محلی است. زمان ساخت این مجسمه با فتح ماد بزرگ توسط اشکانیان همزمان است.

این مجسمه در سال ۱۳۳۷ به هنگام عملیات ساخت جاده همدان کرمانشاه کشف گردید.

سر این مجسمه دو بار (بار دوم در سال ۱۳۷۰) کنده و دزدیده شد ولی کشف گردید. اما مسئولان میراث فرهنگی ترجیح دادند برای جلوگیری از آسیب بیشتر سر کنونی هرکول را هنرمندان تازه از جنس همان سنگ (سنگ آهک) ساخته و نصب شود و سر اصلی در گنجینه میراث فرهنگی نگهداری گردد.

همچنین از آنجا که در فرهنگ یونان و روم، بدن انسان به صورت برهنه زیباست، بسیاری از مجسمه‌ها را به صورت برهنه می‌ساخته‌اند. آلت مردی این مجسمه طبق نظر اهالی شهرستان بیستون، در اوایل انقلاب شکسته و تخریب شد. همچنین پیاله شراب دست مجسمه نیز به همین صورت آسیب دید. تصاویر قدیمی از این مجسمه تفاوت‌های مجسمه را پیش و پس از تعمیر نشان می‌دهد. درازای این تندیس ۱۴۷ سانتی متر است

منبع

دانشنامه آزاد

دانشنامه تاریخ معماری ایران شهر. بازبینی‌شده در ۱۸ تیر ۱۳۹۱.

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «مجسمه هرکول در ایران»، پارسیان دژ، ۱۳۹۴.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<https://parsiandej.ir/articles/1786/pdf/مجمسه-هرکول-در-ایران.pdf>

آخرین ویرایش مقاله: ۱۲ مرداد ۱۴۰۵